

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АЛАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

**КАРАРЫ
түгизынычы утырыш дүртенче чакырылыш**

11 май 2021 ел

№37

Алан ав.

**«Татарстан Республикасы Теләче
муниципаль районы Алан авыл
жирлеге» муниципаль
берәмлекендә бюджет төзелеше
һәм бюджет процессы турында
Нигезләмәне раслау хакында**

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге Советы каар итте:

1. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәне күшүмтә нигезендә расларга.
2. Элеге каар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.
3. Элеге каарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Алан авыл жирлеге башлыбы:

Б.Н.Хәсәнов

Татарстан Республикасы Теләче
муниципаль районы Алан авыл
жирлеге Советының 2021 елның
11 маенданы 37 номерлы
каарына 1 номерлы күшмәтта

НИГЕЗЛӘМӘ

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Элеге Нигезләмә белән кейләнелә торган хокук мәнәсәбәтләре

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында элеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге» (алга таба - Жирлек) муниципаль берәмлеке уставы нигезендә, бюджет хокук мәнәсәбәтләре субъектлары арасында жирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контролльдә тоту барышында, шулай ук муниципаль бурыйчларны гамәлгә ашыру һәм жирлекнәң муниципаль бурыйчын Идарә итү процессында барлыкка килгән бюджет хокук мәнәсәбәтләрен көйли.

2 статья Авыл жирлегендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукий нигезләре

Бюджет хокук мәнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, элеге Нигезләмә, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Элеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшөнчәләр һәм терминнар

Элеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшөнчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

4 статья Жирлек бюджетының хокукий рәвеше.

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советы (алга таба текст буенча - Жирлек Советы) каары формасында эшләнә һәм раслана.

Жирлек бюджеты өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына төзәлә һәм раслана.

Жирлек бюджеты проектын төзү Алан авыл жирлеге башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә (алга таба текст буенча - Жирлекнәң башкарма комитеты) Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның Жирлек Советының хокукий актлары таләпләрен үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.

5 статья Жирлектә Россия Федерациясенең бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Жирлек бюджеты курсәткечләренең Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәҗәләрендәге бюджетлар белән чагыштырылуын тәэмин итү максатларында, жирлек бюджеты проектын төзегәндә, жирлек бюджеты үтәлешен башкарғанда, аның үтәлеше турында хисап формалаштырганда Россия Федерациясенең бюджет классификациясе Россия Федерациясенең Бюджет кодексына һәм бюджет хокукий мәнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукий актларга ярашлы рәвештә кулланыла.

2. Жирлек бюджетын формалаштырганда, раслаганда һәм үтәгәндә Россия Федерациясенең бюджет законнары белән билгеләнгән нормативлар нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында буленә торган керемнәр буенча бюджет керемнәренең баш администраторлары кодларының дәвамлылыгы тәэмин ителә.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлектэ бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгелэнгэн Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезлөнэ:

- бюджет системасының бердэмлеге;
- бюджетлар арасында керемнэр һәм чыгымнарны һәм дефицитларны финанслау чыганакларын аеру;
- бюджетларның мөстәкйильлеге;
- бюджетлар дефицитларын финанслау чыганакларын, керемнәрен, чыгымнарын чагылдыру тулылығы;
- баланслылык;
- бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарының гомуми (жыелма) каплавы;
- үтә қүрәнмәлелек (ачыклык);
- бюджетның дәресслеге;
- адреслылык һәм бюджет акчаларының максатчан характерда булуы;
- чыгымнарның ведомство карамагында булуы;
- кассаның берлеге.

7 статья. Жирлектэ бюджет процессының төп этаплары

Жирлектэ бюджет процессы тубәндәге этапларны үз эченә ала:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнен социаль-икътисадый үсеш фаразларын, бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына эшләү;
- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- жирлек бюджетын үтәү;
- бюджет турыйнагы карага үзгәрешләр һәм естәмәләр керту;
- бюджет үтәлеше турыйнагы хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

8 статья. Бюджет процессында катнашуучылар

Жирлектэ бюджет процессында тубәндәгеләр катнаша:

- Жирлек советы;
- Жирлек башлыгы;
- Жирлекнен башкарма комитеты;
- Жирлек фондының ревизия комиссиясе;
- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренен баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет дефицитын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары).

9 статья. Бюджет процессында катнашуучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек советы:

- Жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турыйнагы хисапларны карый һәм раслый;
- Жирлек бюджетының үтәлешен алга таба тикшереп торуны оештыра;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле узидарәне оештыруның гомуми принциплары турыйнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенен һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, Жирлек уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Жирлек советына Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенен һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгелэнгэн бюджет мәсьәләләре буенча компетенция чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэммин иту өчен кирәклө барлык мәгълumat жирлекнен башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

2. Жирлекнөң башкарма комитеты жирлек бюджеты проектын төзүне тәэммин итә, аны кирәклө документлар һәм материаллар белән Алан авыл жирлеге Советына раслау өчен кертә, жирлек бюджеты үтәлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәэммин итә, Алан авыл жирлеге Советына раслау өчен жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап бирә, муниципаль бурычны идарә итүне тәэммин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, элеге Нигезләмә һәм (яки) аларга ярашлы рәвештә кабул ителә торган бюджет хокукий актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Жирлек комиссиясе тубәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты;

-бюджет турындагы каарлар, бюджет законнарының башка норматив хокукий актлары проектларына, шул исәптән бюджет күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезлелеген экспертиза ясау;

- муниципаль программаларга экспертиза ясау;

- бюджет процессына анализ һәм мониторинг ясау, бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча тикшерүләр үткәрү һәм бәяләмәләр әзерләү, шулай ук бюджет процессында ачыкланган тайпышлыларны бетерү һәм аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

-эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты бюджет чараларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү.

4. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэммин итә, аңа расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә; үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәрне үтәүне формалаштыра, раслый һәм контролльдә тота;

максатчан билгеләнештәге бюджеттара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджеттара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәэммин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченен бюджет хисабын формалаштыра;

муниципаль берәмлек исеменнән аңа буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, элеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Бюджет чараларын гамәлгә ашыру:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын алучыларга һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга бүлеп бирә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- максатчан билгеләнештәге бюджеттара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджеттара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәэммин итә;

- бюджет акчаларының тиешле баш бүлүчесене билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларының баш бүлүчесенен үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет чараларын алучы тубәндәгө бюджет вәкаләтләренә ия:

- бюджет сметасын төзи һәм үти;

- бюджет йөклөмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөклөмәләрен кабул итә һәм (яисә) үтى;
- үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренең нәтижәлелеген, максатчан кулланылышын тәэммин итә;
- бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет исәбен алыш бара (бюджет исәбен алыш баруны тәэммин итә) йә килешү нигезендә бу вәкаләтне башка учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра;
- бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисабын формалаштыра (булдыруны тәэммин итә);
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен, әлеге Нигезләмәне жайга сала торган хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне башкара.

10 статья. Бюджет керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

11 статья. Бюджет чыгымнары

1. Бюджет чыгымнарын формалаштыру дәүләт хакимиятенең федераль органныры, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимиите органныры һәм жирле үзидарә органныры вәкаләтләрен чикләү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөклөмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Алан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге акчалары исәбеннән башкарлырга тиеш.

12 статья. Резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек башкарма комитетының резерв фондын төзү күздә тотыла ала.

Жирлек башкарма комитетының резерв фонды күләме бюджет турындагы карап белән билгеләнә һәм чыгымнарын гомуми күләме карапы белән расланган чыгымнарын 3 процентыннан арта алмый.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе жирлекнән башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Жирлек башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турында хисап жирлек бюджетының үтәлеше турындагы квартал саен һәм еллык хисапларга күшүп бирелә.

13 статья. Муниципаль ихтияжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсөтүгә заказлар урнаштыру

Дәүләт яки муниципаль ихтияжларны тәэммин итү өчен товар, эш, хезмәтләр сатып алу (алга таба - сатып алу) - заказчы тарафыннан «Дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законында (2019 елның 27 декабренә үзгәрешләр белән) билгеләнгән һәм тәэммин итүгә юнәлдерелгән гамәлләр жыелмасы дәүләт яки муниципаль ихтияжлар. Сатып алу тәэммин итүчене (подрядчы, башкаручы) билгеләүдән башлана һәм контракт яклары йөклөмәләрен үтәү белән тәмамлана. Әлеге Федераль закон нигезендә сатып алуны гамәлгә ашыру турында хәбәрнәмә урнаштыру яки житкерүчене (подрядчыны, башкаручыны) билгеләүдә катнашырга чакыру юнәлеше каралмаган очракта, сатып алу контракт төзүдән башлана һәм контракт яклары тарафыннан йөклөмәләрне үтәү белән тәмамлана.

14 статья. Бюджет дефициты

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициты, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турындағы карап белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты дефициты, кертемнәрнең расланган күләмен һәм (яисә) салым керемнәренең өстәмә нормативлары буенча керемнәрен исәпкә алмычы, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллық күләменең 10 процентынан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындағы 4 пунктында каралган чарапар күрелгән очракта, жирлек бюджеты кытлығы жирлек бюджеты керемнәренең расланган гомуми еллық күләменең 5 процентынан артмаска тиеш кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен өстәмә нормативлар буенча исәпкә алмычы.

Жирлек бюджеты дефицитын финанслау чыганаклары составында жирлек бюджеты турында Совет карапы белән жирлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка формаларынан кергән акчалар дефицитын финанслау чыганаклары һәм (яки) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча счетларда калган акчаларны киметү очрагында жирлек бюджеты дефициты әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрне курсателгән керемнәр суммасы һәм жирлеккен жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча счетларда.

3. Еллык хисап курсәткечләре буенча урнашкан жирлек бюджеты дефициты әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

15 статья Жирлек бюджеты кытлығын финанслау чыганаклары

Жирлек бюджеты кытлығын эчке финанслау чыганаклары составына кертелә:

номиналь хакы Россия Федерациясе валютасында курсателгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштырудан кергән акчалар һәм аларны туләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындағы аерма;

жәлеп ителгән һәм жирлек тарафынан юкка чыгарылган кредит оешмалары арасындағы аерма Россия Федерациясе валютасында;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары белән жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган Жирлек арасында аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет чарапарын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирлек бюджеты дефицитын эчке финанслауның бүтән чыганаклары.

Жирлек бюджеты дефицитын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

Жирлек милкендәге акцияләрне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан керемнәр;

Жирлек бюджеты чарапары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукуны барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациясе валютасында урнашу гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чарапар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлеккен башка бурыч йөкләмәләрен каплауга юнәлдерелә торган чарапар күләме;

юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасында аерма;

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындағы аерма;

Жирлек бюджеты чарапарын исәпкә алу буенча бердәм счеттән күчерелгән акчалар һәм Жирлек бюджеты чарапарын исәпкә алу буенча бердәм счетка исәпләнгән чарапар арасында, район бюджеты чарапарын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган чарапар белән идарә итү операцияләрен үткәргәндә аерма.

Жирлеккен бюджет дефицитын тышкы финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

Россия Федерациясенән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында бирелгән Жирлек бюджет кредитлары арасындағы аерма;

максатчан чит ил кредитларынан файдалану қысаларында Россия Федерациясенә бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләрне үтәүгә юнәлтелгән чарапар күләме, муниципаль

гарантиялэрне гарант тарафыннан үтэү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукин барлыкка китергөн очракта;

16 статья Жирлекнен муниципаль бурычы структурасы

Жирлекнен бурыч йөклөмөләре түбәндәгө йөклөмөләр рәвешендә яшәргә мөмкин:

- 1) Жирлек халкының кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә);
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 4) Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитларга;
- 5) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Жирлек гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);
- 6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану қысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;
- 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөклөмөләренә.

Муниципаль бурыч күләменә кертелө:

- 1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 3) кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) муниципаль гарантияләр буенча йөклөмөләр күләме;
- 5) Жирлекнен юкка чыгарылмаган башка бурыч йөклөмөләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- 1) Россия Федерациясе валютасында йөклөмөләре күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме, алар буенча йөклөмөләр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән;
- 3) Россия Федерациясе валютасында йөклөмөләре күрсәтелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль гарантияләр буенча йөклөмөләр күләме;
- 5) Россия Федерациясе валютасында күчеп килүнен юкка чыгарылмаган башка бурыч йөклөмөләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- 1) Россия Федерациясеннән максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында жәлеп ителгән чит ил валютасындағы Жирлек бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану қысаларында Жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөклөмөләр күләме.

Жирлекнен қыскасроклы (кимендә бер ел), уртасасроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озасроклы (биштән алып 10 елга кадәр) йөклөмөләре булырга мөмкин.

17 статья. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Жирлекнен бурыч йөклөмөләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан алу

1. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмәсө муниципаль бурыч органының вәкиллекле органының муниципаль хокукий актларында башкаса каралмаган булса, түләүгә (кредитор тарафыннан билгеләнгән һәм муниципаль хокукий актларны үтәмәгән) дәгъва белдерелмәгән очракта, муниципаль бурыч йөклөмәсө шартларында каралган түләү датасыннан соң өч ел дәвамында күрсәтелгән бурыч тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр вәкиллекле органының муниципаль хокукий актларында башкача каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча Жирлекнен бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житу (килеп житу турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Элеге статьяның 1 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар тәмамланганнан соң жирле администрация Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан исәптән чыгару турында муниципаль хокукий акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән исәптән чыгарыла торган муниципаль бурыч йөкләмәләре тәрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет дефицитын финанслау чыганакларында исәптән чыгару суммаларын күрсәтмичә, аларны исәптән чыгару суммасына кимету юлы белән башкарыла.

4. Элеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр чыгарылышлары, аларны эмиссияләү шартларына ярашлы рәвештә, аларны тулысынча эмиссияләгән орган тарафыннан сатып алынган (алмашу нәтиҗәсенәнә яки Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтиҗәсенә алынган), күрсәтелгән орган карапы буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмитенты аларны юкка чыгару датасы башланганчы сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләрне алмаштыру нәтиҗәсенә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча йөкләмәләр үтәлгән дип танырга хокуклы.

18 статья. Муниципаль алынналар

1. Жирлекнен муниципаль эчке алынналары дигендә муниципаль кыйммәтле кәгазыләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасынан башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар алу юлы белән заем акчаларыннан муниципаль бюджетка жәлеп итү анлашила, алар буенча Жирлекләрнен бурыч йөкләмәләре барлыкка килә, алар Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак.

2. Жирлек муниципаль тышкы алынналары дигендә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларыннан файдалану қысаларында Жирлек исеменнән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү анлашила, алар буенча Россия Федерациясе каршындагы Жирлекнен чит ил валютасында чагылыш тапкан бурыч йөкләмәләре барлыкка кила.

3. Муниципаль тышкы алынналар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек исеменнән Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Жирлек уставы нигезендә муниципаль алынналарны гамәлгә ашыру хокукуна жирле администрация (Жирлекнен башкарма-курсәтмә органы) ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгән очракта, Жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) Жирлекнен бурыч йөкләмәләре буенча вакыты чыккан бурыч булмау;

2) Жирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгели торган дәрәҗәдән түбәнрәк кредит рейтинги алынган, исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларының берәсеннән яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручи заттан.

6. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртacha булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынналарны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Жирлекнен бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртacha булган

заемщиклар төркеменә көрткән очракта, муниципаль алынналарны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән эчке һәм тышкы үзләштеруләр программалары, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә көрткән очракта, муниципаль алынналарны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Поселешнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә Түбән бурыч тотрыклылыгы булган заемчылар төркеменә көртләгән очракта, муниципаль эчке заемнары кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазыләрен урнаштыру юлы белән жирлекнең бурыч йәкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук районның түләү сәләтен торгызыу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары формасына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясының 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясының 7 пунктында каралган.

10. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә көрткән очракта, муниципаль тышкы алынналарны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

11. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә көрткән очракта, муниципаль эчке алынналарны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль эчке алынналар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр көртләгән очракта гына, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган Жирлекнең түләү сәләтен торгызыу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча Район йәкләмәләрен реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

19 статья Чит ил валютасында Жирлек тарафыннан алынналар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясенән чит ил валютасында алган алынналарны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, Россия Федерациясенән чит ил кредитлары жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитлары акчаларыннан файдалану кысаларында гына Россия Федерациясенә чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

20 статья. Муниципаль алынналарның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль алынналарны алуның ин чик күләме дигэндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы хисаплар программалары буенча бюджетка акчалар жәлеп итүнен жыелма күләме анлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп иту күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурычлар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акча жәлеп итүнен гомуми суммасы жирле бюджет дефицитын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм тиешле финанс елына расланган жирлекнең бурыч йәкләмәләрен түләү күләмнән артмаска тиеш жирле бюджет турында карар белән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып.

3. Өгөр жирлекнен хисап финанс елында бурычка алуларының гомуми суммасы жирле бюджет дефицитын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм Жирлекнен хисап финанс елы йомгаклары буенча бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнән артып китсө, агымдагы елиның 1 гыйнварына барлыкка килгән жирле бюджет акчаларының күрсәтелгән артыксылк суммасынданыгы калдыклары Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш Россия Федерациясе, агымдагы финанс елына бурычларның чик күләмен киметү белән.

21 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм Жирлекнен бурыч тотрыкылыгы күрсәткечләренең чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турында карап белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булганда) Чираттагы финанс елыннан соң киләсе елиның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елыннан соң киләсе елиның 1 гыйнварына булган хәл буенча) югары чикләре билгеләнә, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтлә.чит ил валютасында (Жирлектә чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр булганда).

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (Жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булган очракта) элеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләуләрне үтәгендә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карап белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренең, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясынданыгы 4 пунктында карап белән чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карап белән расланган 50 проценттан артмаска тиеш (чираттагы финанс елы) жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча, кире кайтарылмы торган керемнәренең һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгендә жирле бюджет турындагы карап белән раслан:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнары күләмнән тыш, тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган 10 проценттан артмаска тиеш;

2) чираттагы финанс елында һәм чираттагы финанс елының 1 гыйнварына килеп чыккан муниципаль бурычны түләү һәм хезмәт күрсәту буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирле бюджет турында карап белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренең һәм Россия бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнен гомуми күләменең 20 процентыннан артмаска тиеш федерацияләр; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгендә бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә юнәлтелгән түләүләр суммасы исәпкә алымый.

22 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

- 1) гарантиянен һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянен һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);
- 2) гарантияләр һәм алар тәэмин итә торган йөкләмәләр валютасы;
- 3) гарантияләрнен гомуми күләме;
- 4) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокуки булу (булмау);
- 5) гарантияләр бирүнен һәм үтәүнен башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белэн тээмин итэлэ торган йөклэмэлэр күрсэтелгэн валютада бирелэ.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантиялэр программысы бюджет турындагы тиешле каарга кушымта булып тора.

23 статья. Муниципаль тышкы алынналар программысы

1. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынналар программысы максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында һэм (яисэ) чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында федераль бюджеттан чит ил кредитларын файдалану қысаларында жирле бюджетка җэлеп итэлэ торган бюджет кредитлары исемлегеннэн гыйбарэт.

2. Муниципаль тышкы алынналар программысы белэн түбэндэгелэр билгелэнэ:

1) жирле бюджетка акча җэлеп иту үзләмэ һэм чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка җэлеп итэлэ торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килэ торган бурыч йөклэмэлэрэн түләү сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында җэлеп итэлгэн бюджет кредитлары буенча барлыкка килгэн чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) Районнын бурыч йөклэмэлэрэн каплау үзләмэ.

3. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынналар программысы жирле бюджет турындагы каарга чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) кушымта булып тора.

24 статья. Муниципаль эчке алынналар программысы

1. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынналар программысы чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һэм (яисэ) түләнелэ торган тиешле бурыч йөклэмэлэрэ төрлөре буенча муниципаль эчке алынналар исемлегеннэн гыйбарэт.

2. Муниципаль эчке алынналар программысы белэн түбэндэгелэр билгелэнэ:

1) чираттагы финанс елында һэм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөклэмэлэрэ төрлөре буенча муниципаль эчке үзләштерүлэрне башкарғанда барлыкка килэ торган бурыч йөклэмэлэрэн түләүнен жирле бюджетка акчалар җэлеп иту үзләмнэрэ һэм ин чик сроклары;

2) Россия Федерациисе валютасында күрсэтелгэн муниципаль бурыч йөклэмэлэрэн тиешле бурыч йөклэмэлэрэ төрлөре буенча каплау үзләмнэрэ.

3. Чираттагы финанс елына һэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынналар программысы чираттагы финанс елына һэм план чорына тиешле бюджет турындагы каарга кушымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендэ муниципаль эчке бурыч үткөрү муниципаль эчке алынналар программында чагылмый.

25 статья. Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантиялэр программысы

1. Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантиялэр программысы, түбэндэгэ белешмэлэрне күрсэтип, чираттагы финанс елында һэм план чорында бирелэ торган Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантиялэр исемлегеннэн гыйбарэт:

1) гарантиянен һэр юнәлеш (максатлар), категориялэр (төркемнэр) һэм (яисэ) гарантиянен һэр юнәлеше (максатлары) буенча гарантиялэр күләмен күрсэтип, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантиялэрнен гомуми күләме;

3) принципалларга гарантнын регресс таләбе хокуку болу (булмау);

4) гарантиялэр бирүнен һэм үтэүнен башка шартлары.

2. Россия Федерациисе валютасында күрсэтелгэн йөклэмэлэр буенча муниципаль гарантиялэр бары тик Россия Федерациисе валютасында гына бирелэ һэм үтэлэ.

3. Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантиялэр программысы бюджет турындагы тиешле каарга кушымта булып тора.

26 статья Муниципаль кыйммәтле көгазыларне урнаштыруның ин чик үзләмнэре

Номиналь бэя буенча чираттагы финанс елына һэм план чорының һөр елында (чираттагы финанс елынан) муниципаль кыйммэтле көгэзлэрнен ин чик күләмнәре Район Советы тарафыннан тиешле бюджет турындагы карар белэн билгеләнгән муниципаль эчке бурычның өске чиге нигезендә билгеләнэ.

27 статья Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәләрдән) барлыкка килгән бенефициар алдында аның акчалата йөкләмәләре принцибын тиешенчә үтәүнә тәэмин итә.
2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүнә тәэмин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурычларны үтәү срокы якынлашып килүче дип саналган вакыйгаларны (хәлләрне) вакытыннан алда үтәүнә тәэмин итми.
3. Муниципаль гарантиянең язма рәвеше мәжбүри.
4. Муниципаль гарантия төп йөкләмәләр суммасы курсәтелгән валютада бирелә.
5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә үзе тәэмин иткән йөкләмә буенча субсидия жаваплылыгына ия.
6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр курсәтелә:

  - 1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукий белем - Район) һэм гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;
  - 2) бенефициарның исеме;
  - 3) принципал исеме;
  - 4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнен исеме, төзелгән көне һэм номеры (ул булганды), төп йөкләмәнен гамәлдә булу вакыты яки аның буенча йөкләмәләрне үтәү вакыты, якларның исемнәре, төп йөкләмәнен башка мөһим шартлары курсәтелгән);
  - 5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләмә һэм гарантиянең ин чик суммасы;
  - 6) гарантия бирү нигезләре;
  - 7) гарантиянең үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);
  - 8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;
  - 9) гарантияле очракны билгеләү, гарантия үтәү турында бенефициарның таләпләрен курсәту срокы һэм тәртибе;
  - 10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;
  - 11) гарантия буенча гарант тарафыннан йөкләмәләрне башкару тәртибе;
  - 12) гарантия суммасын тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә яисә тулы күләмдә яисә гарантия белэн тәэмин итегендә принципалның үтәлгәндә (башка нигезләрдә туктатылганда) йөкләмәләренең нинди дә булса өлешендә һэм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда киметү нигезләре;
  - 13) гарантияне туктату нигезләре;
  - 14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йөкләмәләр шартлары;
  - 15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гарантты тарафыннан түләнгән акчаларны кайтару принцибына гарант таләбе булу яисә булмау (принципалга, регресска гарантның регресс таләбе);
  - 16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукий актларында, гарант исеменнән гарантияне бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга регресс таләпләре хокукуын күздә тотмаган дәүләт (муниципаль) гарантиясе белэн бары тик хужалык җәмгыятенең, аның 100 процент акцияләре (өлешләре) тиешле публик-хокукий белемгә (гарантка), мөлкәте тиешле публик-хокукий белем (гарантка) милкендә булган дәүләт (муниципаль) унитар предприятиенең, э регресс хокукуын күздә тотмаган Россия Федерациясенең дәүләт гарантиясе генә тәэмин итәлә ала гарантның принципика таләпләре, шулай ук Россия Федерациясе тарафыннан оештырылган (оештырылган) Дәүләт корпорациясе яки дәүләт компаниясе йөкләмәләре тәэмин итегергә мөмкин.
8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата белэн яисә гарантиядә курсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житү белэн билгеләнэ.
9. Бенефициарның алдан язмача ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртергә хокуксыз.
10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарга караган таләпләр гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка гарантка тапшырыла алмый (башка нигезләр буенча күчә), облигацияләргә хокукларның яна хужасына (сатып алучыга) күчү белэн бәйле рәвештә курсәтелгән хокукларны

Россия Федерациясе кыйммәтле көгазыләр турындағы законда билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (кучудән) башка, алар буенча принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү муниципаль гарантия белән тәэмин ителә.

11. Принципалның кредит (шул исәптән облигация) буенча йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итүче дәүләт (муниципаль) гарантиясе гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йөкләмә шартлары алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелмәгән очракта гына Гарант тарафыннан кире алынырга тиеш, һәм (яисә) Россия Федерациясе законнары һәм (яисә) кредит килешүе һәм кредит буенча дәүләт (муниципаль) гарантиясен бирү турында шартнамә нигезендә кредит акчаларын максатчан куллануны кредитор контролъдә тота торган дәүләт (муниципаль) гарантиясе белән тәэмин ителгән кредит (заем, шул исәптән облигация) акчаларын максатсыз файдаланган очракта.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турындағы бенефициарның таләбе (гарантияне башкару турындағы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядә күрсәтелгән документлар белән күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындағы шартнамәдә билгеләнгән сроттан иртәрәк гарантияне үтәү турындағы таләпләрне, шул исәптән, йөкләмә гарантияләре белән тәэмин ителгән гарантияләрне үтәү срокы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәр итәргә һәм таләпнәң күчермәсөн принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән вакытта күрсәтелгән таләпкә күшымта итеп бирелгән документлар белән гарантияне үтәү турындағы бенефициарның таләбен нигезләү предметына һәм таләп гарантиясе шартларына һәм ана күшүп бирелгән документларга туры килү-кilməven карарага тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм ана күшымта итеп бирелгән dokumentларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның тубәндәгә очракларда таләпләрен канәгатьләндөрүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) ана күшүп бирелгән dokumentлар гарантка гарантия бирелгән срок (гарантиянен гамәлдә булу срокы) тәмамланғаннан соң тапшырылган;

2) таләп һәм (яисә) ана күшымта итеп бирелгән dokumentлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) ана күшымта итеп бирелгән dokumentлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэмин ителгән йөкләмәләрне тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Канәгатьсез дип танылган очракта, һәм (яисә) муниципаль гарантиянәң һәм (яисә) ана күшымта итеп бирелгән dokumentларның үтәлүе турындағы бенефициарның талабен канәгатьләндөрүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китеrerгә мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Гарант хәттә принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да каршы килу мәгълуматларына хокукны югалтый.

19. Гарантиянен һәм ана күшымта итеп бирелгән dokumentларның үтәлеше турында бенефициар таләбе расланган очракта, гарант гарантиядә билгеләнгән срокта гарантия буенча йөкләмәнә үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантия белән каралган бенефициар алдында гарантның йөкләмәсө гарантия белән тәэмин ителгән принципалның вакыты чыккан йөкләмәләре күләмендә, эмма гарантия суммасыннан артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгеләү туктатыла:

1) гарантиядә билгеләнгән күләмдә бенефициар гарантиясен түләп;

2) ул бирелгән (гарантиянен гамәлдә булу вакыты) гарантиядә билгеләнгән вакыт узгач;

3) гарантия белән тәэмин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан үтәлгән очракта йә күрсәтелгән йөкләмәләрне башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан күрсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындағы таләпнә үтәүгә карамастан), (әлеге Кодексның 116 статьясындағы 8 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш);

4) бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, аның гарантына һәм (яисә) гарантия буенча аның йөкләмәләреннән гарантны азат итү турында язма гаризасын кире кайтару юлы белән, мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмау шартларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантка кире кайту нәтижәсендә;

5) гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсө билгеләнгән вакытта барлыкка килмәсө;

6) төп йөкләмә туктатылгач (шул исәптән бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантияне үтәү турында гарантка таләп куйганинан соң принципал һәм (яки) бенефициарны бетерү белән бәйле), (элеке Кодексның 116 статьясының 8 пунктында курсәтелгән очрактан тыш) яки аны гамәлдә булмаган килешү дип тану белән;

7) бенефициар башка кешегә тапшырган яки бенефициарның гарантия буенча гарантка, хокуклар һәм (яки) төп йөкләмә буенча бурычларга таләпләрнең башка нигезләре буенча башка кешегә күчкән очракта гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка (курсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән кыйммәтле кәгазыләр турында тәртиптә яна хужага (сатып алушыга) облигацияләргә хокуклар, принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәү гарантия белән тәэмин итлә);

8) принципал белән башка затка тапшырылган яисә хокуклар һәм (яисә) йөкләмәләр (бурыч) принципларына караган башка нигезләр буенча гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка, төп йөкләмәләр буенча икенче затка күчкән очракта;

9) гарантияне гарантиядә курсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Аның буенча гарант йөкләмәләре туктатылганин сон, бенефициар белән гарантия тоту курсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуклар бенефициары өчен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне бәяләүгә яки туктатуга китерерлек хәлләр барлыкка килү турында билгеле булган бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Эгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет дефицитын финанслау чыганакларында исәпкә алына, э мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Эгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелүгә бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөкләмәләрнең нинди дә булса өлешендә туләнгән, яисә бенефициарның принципалга таләбе гарант тарафыннан кире кайтарылган акчаларны кире кайтару исәбенә алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэмин итлә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэмин итләгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән жаваплы була.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәссе булган йөкләмәләрне тәэмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянен үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет коды һәм аның нигезендә кабул итләгән элеке карар белән билгеләнә.

1. Жирлек исеменнөн чыгарылган кыйммәтле кәгазыләр муниципаль кыйммәтле кәгазыләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр Эмитенты булып, Жирлек уставында муниципаль алынналарны гамәлгә ашыру хокукина ия жирле администрация чыга.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнөң төрләре, аларның эмиссия һәм мәрәҗәгать иту тәтибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

29 статья Бюджетара трансфертлар

Бюджетара трансфертлар РФ Бюджет кодексында билгеләнгән рәвешләрдә һәм тәртиптә бирелә.

30 статья. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән бюджетара субсидияләр жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

31 статья. Жирлек алдыннан акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып билгеле бер датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә түләнергә тиешле акчалар суммасы тора.

2. Жирлек каршында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр Жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән чыгару һәм юкка чыгару һәм торғызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәтибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында караплан очраклардан тыш, Жирлекнең Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек каршында мондый йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итә торган акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) исәпкә ала, шулай ук курсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында курсәтелгән тиешле орган яисе Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында курсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр шартнамә нигезендә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акча йөкләмәләре жирлек бюджетының бердәм счетына тиешле акчалар суммасы күчерелгән көннән башкарылган дип санала.

II бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

32 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү тәтибе һәм сроклары

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин иту максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзела.

Бюджет проектын төзү Жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм аның таләпләрен үтәгән килеш кабул ителә торган жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собрание Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

- жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау;

- жирлек салым сәясәтенен төп юнәлешләре һәм жирлек салым сәясәтенен төп юнәлешләре;

- муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, курсәтелгән программалар проектларында).

3. Бюджет проектын төзү өчен түбәндәгеләр турында белешмәләр кирәк:

- гамәлдәге, бюджет проекты эшләнә башлаган вакытка Россия Федерациясенең салымнар һәм жыемнар турындагы законнары, салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукий актлары;
- федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнардан, махсус салым режимнарында каралган салымнардан жирлек бюджетына чигерүләр нормативлары;
- Россия Федерациисе бюджет системасының башка дәрәҗәләре бюджетларыннан бирелә торган түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) салым керемнәренен фаразлана торган күләме;
- Россия Федерациисе бюджет системасының башка дәрәҗәләреннән тапшырыла торган чыгымнар төрләре һәм күләмнәре;
- муниципаль хезмәтләр курсәтүгә норматив чыгымнар.

33 статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы кимендә өч елга әзерләнә.
2. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы жирлек Советына бюджет проектын керту турында каар кабул итү белән бер үк вакытта башкарма комитет тарафыннан хуплана.
3. Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

34 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы нигезендә жирлек бюджеты турындагы каар проектын жирлек Советына керту көненә гамәлдә булган шартларда Россия Федерациисенең салым һәм жыемнар турындагы законнарын, Татарстан Республикасы законнарын һәм жирлек Советының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукий актларын нигезендә фаразлана.
2. Жирлек советының жирле салымнар турындагы каарларга үзгәрешләр керту турындагы каарлары, Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә кергән жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга салучы Совет каарлары жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында каар проекты кертелгәнче 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.
3. Жирлек Советы каарларының жирлек бюджеты керемнәренен гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм Жирлек Советының бюджет турында Каар проекты Жирлек Советына карауга кертелгәннән соң кабул ителгән нигезләмәләре, агымдагы финанс елына һәм агымдагы финанс елы курсәткечләре буенча жирлек бюджетына үзгәрешләр керткәндә, Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

35 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Теләче муниципаль районның Финанс-бюджет палатасында билгеләнә торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.
2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йәкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

36 статья Муниципаль программалар

1. Жирләүненең муниципаль программалары (алга таба - муниципаль программалар) Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.
Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары үзләре билгели торган тәртиптә Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.
Муниципаль программалар эшләү һәм курсәтлән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында каарлар кабул итү тәртибе Жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.
2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме программаны раслаган муниципаль хокукий акт нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет чыгымнарының тиешле программы турындагы каар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр Жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар үз көченә көргөн көннән алыш өч айдан да соңга калмыйча бюджет турындағы каарга туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча Жирлек ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелегенә бәй бирә.

Күрсәтелгән бәяләүне үткәру тәртибе һәм аның критерийлары Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча Жирлек башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап аны тұktату яисә үзгәрту кирәклеге, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәрту кирәклеге турында каар кабул итепергә мөмкин.

37 статья. Бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары

Бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының бюджет законнарында һәм Жирлек Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән таләпләрне үтәп, күчергечнән башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

III бүлек БЮДЖЕТ ТУРЫНДА КАРАРНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

38 статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Жирлек бюджеты турындағы каарда бюджет көрөнәренең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, жирлекнең дефициты (профициты), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр көрә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш;

2. Жирлек бюджетты турындағы каар белән түбәндәгеләр расланы:

- бюджет көрөнәренең баш администраторлары исемлеге;
- бюджет дефицитын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;
- чыгым төрләренен бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) яки бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), чыгым төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яки) максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлу (төркемнәргә һәм төркемчәләргә) Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарын классификацияләү чыгымнары төрләре, шулай ук Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый акты нигезендә билгеләнгән очракларда бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;
- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме бюджет чыгымнарының 2,5 процентыннан ким булмаган күләмдә (максатчан билгеләнешкә ия булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар хисабына каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмаганда), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 5 процентыннан ким булмаган күләме (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), Россия Федерациясе бюджет системасының максатчан билгеләнештәге башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар хисабына каралган);

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет дефицитын финанслау чыганаклары;
- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яки) муниципаль тышки бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан һәм һәр план чорыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына булган хәл буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелгән;

- Россия Федерациисе Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән жирлек бюджетының башка курсәткечләре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы каар проекти расланган бюджетның план чоры параметрларын һәм аларга икенче ел план чорының параметрларын, жирлек бюджеты проектин ёстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чоры параметрларын үзгәрту жирлек Советының муниципаль хокукий акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы курсәткечләрен үзгәрту расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яки киметү яки жирлек бюджеты чыгымнарының ёстәмә максатчан статьялары һәм (яки) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләре чыгымнарын ведомство структурасына керту юлы белән башкарыла.

4. Шартлыча расланган (расланган) чыгымнар дигәндә, бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүләнмәгән бюджет ассигнованиеләре анлашыла.

5. Жирлек бюджеты турындагы каар белән, жирлек бюджеты чыгымнарының тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) гомуми күләмнән тыш, жирлек бюджеты турындагы каар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелергә (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим ителә торган аерым төр салым булмаган керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралган булырга мөмкин

39 статья. Бюджет проекти белән бер үк вакытта бирелә торган документлар һәм материаллар

Жирлек бюджеты турындагы каар проекти белән бер үк вакытта чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек Советына тубәндәгеләр тапшырыла:

- бюджет сәясәтенен төп юнәлешләре һәм жирлекнен салым сәясәтенен төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнен социаль-икътисадый үсешенә якынча йомгаclar һәм агымдагы финанс елында жирлекнен социаль-икътисадый үсешенен көтелгән нәтижәләре;
- жирлекнен социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнен гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты);
- жирлек бюджеты проектина анлатма языу;
- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел арта барган елның 1 гыйнварына торышы буенча;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;
- башка документлар һәм материаллар.

40 статья. Жирлек Советына бюджет турында каар проектин керту

1. Жирлек башкарма комитеты житәкчесе чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында каар проектин жирлек Советына 15 ноябрьдән дә сонга калмыйча кертә.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Теләче авыл жирлеге муниципаль берәмлеке бюджеты турында жирлек Советы каары проектинда план чорының расланган бюджеты курсәткечләрен төгәлләштерү һәм төзәлә торган бюджетның планлаштырылган чорының икенче елы курсәткечләрен раслау күздә тотыла.

3. Теләче авыл жирлегенен расланган муниципаль берәмлеке бюджеты параметрларын тубәндәгечә билгеләү каралган:

- Теләче авыл жирлегенен чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы каар проектин карау предметы булган төгәлләштерелгән курсәткечләрне раслау;
- жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган курсәткечләрен арттыруны яисә киметуне раслау йә аңа тиешле бюджет чыгымнарының ёстәмә максатчан маддәләре һәм (яисә) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен керту.

4. Әгәр Чираттагы финанс елында һәм план чорында бюджет ассигнованиеләренен чик гомуми күләме Теләче авыл жирлеге муниципаль берәмлекен жирлек Советы каарлары белән билгеләнгән чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин итү очен житәрлек булмаса, Башкарма комитет жирлек советына жирлек советының чираттагы финанс елында һәм (яки) план чорында финанслау

чыганаклары белэн тээмин итэлмэгэн жирлек Советының аерым каарларының үз көченэ керү срокларын үзгэрту (гамэлдэ булуны туктату) турындагы каарлары проектларын кертэ.

41 статья. Бюджет турында каар проектын карау

1. Чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында каар проекты кертелгэннэн соң 2 эш көне эчендэ жирлек Советы рэйсе аны экспертиза уздыру өчен Ревизия комиссиясенә жибэрэ.

10 (ун) эш көне эчендэ референдум комиссиясе, ачыкланган очракта, элеге проектнын кимчелеклэрэн күрсәтеп, бюджет турында каар проекты турында баяламээ зэзерли.

Совет депутатлары зэзерлэгэндэ Ревизион комиссия баяламэссе Бюджет турындагы каар проектина төзэтмэлэр керткэндэ исэлпэ алына.

2. Жирлек комиссиягэ, шулай ук жирлек Советы депутатларына тикшерелеп, чираттагы финанс елына һэм план чорына бюджет турында каарның кертелгэн проекты гавами тынлауларда тикшерелэ.

3. Жирлек Советы рэйсе каары белэн бюджет турында каар проекти буенча килештерелмэгэн мэсьэлэлэр барлыкка килгэн очракта, жирлек башкарма комитеты һэм Жирлек Советы вэкиллэрэнен бертигэс саны керэ торган килештерү комиссиясе төзөлөргэ мөмкин.

Килешүү комиссиясе бэхэсле мэсьэлэлэрне карай.

Жирлек бюджеты турындагы каар бер укылышта кабул итэлэ.

4. Жирлек Советы кабул иткэн 2 (ике) эш көне эчендэ бюджет турындагы каар имзалану өчен жирлек Советы рэйсенә жибэрелэ.

5. Жирлек бюджеты турындагы каар рэсми рөвештэ халыкка игълан итэлөргэ тиеш.

42 статья. Бюджет турындагы каарны раслау сроклары һэм чираттагы финанс елына бюджет турындагы каар кабул итэлмэү нэтижэлэрэ

1. Бюджет турындагы каар карапынга, жирлек Советы тарафыннан расланырга, жирлек Советы Рэйсе тарафыннан чираттагы финанс елы башлангачы имзаланырга тиеш.

Жирле үзидарэ органнары үз компетенциялэрэ чиклэрэндэ бюджет турында кабул итэлгэн каарны үз вакытында кааруны, раслауны, имзалауны һэм халыкка житкерүнэ тээмин итү буенча мөмкин булган барлык чараларны күрөргэ тиеш.

2. Чираттагы финанс елына һэм план чорына бюджет турындагы каар финанс елы башыннан үз көченэ кермэгэн очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгелэнгэн кысаларда бюджет белэн вакытлыча идэрэ итү режимы кертелэ.

IV бүлек БЮДЖЕТ ҮТЭЛЕШЕ

43 статья. Бюджетны үтэү нигезлэрэ

1. Бюджетны үтэү Жирлекнен Башкарма комитеты тарафыннан тээмин итэлэ.

2. Бюджет үтэлеше кабул итэлгэн бюджет һэм касса планына туры килергэ тиешле бюджет нигезендэ оештырыла.

Бюджет касса бердэмлеге һэм чыгымнарның ведомство карамагы нигезендэ башкарыла.

3. Жирлек бюджеты үтэлешенэ касса хэмзэте казначылык органнары тарафыннан гамэлгэ ашырыла.

44 статья. Керемнэр буенча бюджет үтэлеше

Бюджетларын керемнэр буенча үтэлеше түбэндэгелэрне күз алдында tota:

агымдагы финанс елында элеге Кодекс, Россия Федерациясе субъектларының бюджеты (каары) һэм башка законнары һэм элеге Кодекс нигезлэмэлэрэ нигезендэ кабул итэлгэн муниципаль хокукий актлар турында законда (каар) һэм Россия Федерациясе субъектларының башка законнары белэн билгелэнгэн нормативлар буенча бүленэ торган Россия Федерациясе бюджет системасына салымнарны, жыемнарны һэм башка кертемнэрне бүлүдэн кергэн керемнэрне Федераль казначылык органнары счетларыннан һэм бюджетка башка кертемнэр исэбеннэн күчерү;

артык бүленгэн суммаларны күчерү, артык түлэнгэн яисэ артык түлэтелгэн суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һэм артык түлэтелгэн суммаларга исэплэнгэн процентлар суммалары;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу (2010 елның 1 гыйнварыннан 2009 елның 24 июлендәге N 213-ФЗ номерлы Федераль закон белән гамәлгә кертелгән редакциядәге абзац - алдагы редакцияне кар.);

администратор тарафыннан Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр керемнәрен төгәлләштерү;

Федераль казначылык тарафыннан артык түләнгән яки артык түләнгән салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын, шулай ук мондый кайтаруны вакытында башкармаган очен процентлар суммаларын һәм тиешле бюджетларның бердәм счетларыннан артык түләнгән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) очен кирәkle артык бүләнгән акчалар суммаларын тиешле бюджетларга күчерү Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне исәпкә алу һәм аларны бүлү очен билгеләнгән федераль казначылык счетлары, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән.

45 статья. Бюджетның чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше бюджет законнары һәм элеге Нигезләмә таләпләрен үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.

2. Бюджетны чыгымнар буенча үтәү түбәндәгеләрне күздә тота:

- бюджет һәм акча йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;
- акча йөкләмәләрен раслау;
- акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү;
- акча йөкләмәләрен үтәүне раслау.

Бюджет акчаларын алучы агымдагы финанс елында бюджет йөкләмәләре лимитлары дәрәжәсенә житкерелгән чикләрдә бюджет йөкләмәләрен ала.

Бюджет чарагарын алучы, муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән яисә законнар, башка хокукий актлар, килешү нигезендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

3. Бюджет акчаларын алучы казначылык түләүләрен башкару турыйнагы курсәтмәләр (алга таба - боерык) һәм аларны түләүне санкцияләү очен кирәkle курсәтмәләр нигезендә бюджет акчалары исәбеннән акча йөкләмәләре түләү бурычын раслый.

4. Акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә акча йөкләмәләрен түләү тәртибендә каралган документлар булын тикшергәннән соң рәхсәт языны (акцептны) башкару рәвешендә гамәлгә ашырыла.

Акча йөкләмәләрен түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет йөкләмәләре лимитлары алучыларга житкерелгән чикләрдә гамәлгә ашырыла.

Халык алдыннагы норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү жирлек бюджеты акчаларын алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитлары житкерелгән чикләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау бюджет акчаларын физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары файдасына күчеруне раслый торган курсәтмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акча операцияләрен уздыруны раслаучы башка документларны тикшерүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

46 статья Бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше

Бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча бюджетны үтәү бюджет язмасы нигезендә бюджет дефицитын финанслау чыганакларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан бюджет язмасы нигезендә гамәлгә ашырыла, мона жирлек бюджетының бердәм счетыннагы акчаларның калдык өлешләре белән идарә итү операцияләре керми, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә.

47 статья. Жирлек бюджетын үтәгендә фактта алынган керемнәрне жирлек бюджеты турыйнагы карап белән расланганнан тыш куллану

Жирлек бюджеты үтәлеше вакытында алынган керемнәр, жирлек бюджеты турыйнда карап белән расланган керемнәрне гомуми күләмнән тыш, агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек

бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр көртмиче, муниципаль заемнары алыштыруға, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук жирлекнен аларны үтәүгә караптан бюджет ассигнованиеләре житмәү очрагында жирлекнен ижтимагый норматив йөкләмәләрен үтәүгә юнәлтелергә мөмкин, Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясының 3 пунктында караптан.

Максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнен 32 статьясындағы 3 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, жирлек бюджетын үтәгендә жирлек бюджеты турында карап белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр һәм кире кайтарылмын торган башка бюджетара трансферлар, агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр көртмиче, бюджет язмасына үзгәрешләр көртеп, жирлек бюджеты чыгымнарын арттыруға жибәрелә.

48 статья Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтәу операцияләре 31 декабрьда, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындағы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәу операцияләрен төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә ғамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьда туктаталар.

Агымдагы финанс елының сонғы эш көненә кадәр жирлек бюджетын үтәүгә казначылык хезмәте күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен жирлек бюджетының бердәм счетында калган акчалар чикләрендә түләргә тиеш.

3. Агымдагы финанс елында субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынган бюджетара трансферлар бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш, аннан алар бирелгән.

Агымдагы финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге субсидияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынган бюджетара трансферларга ихтыяж булу турында жирлек бюджетының бюджет акчалары баш администраторы карапы нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансферларның калдығынан артмаган күләмдә чираттагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансферларны бирү максатларына бюджет чыгымнарын финанс белән тәэммин итү өчен элек бирелгән бюджет кеременә кайтарылырга мөмкин.

V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРУ, КАРАУ һәМ РАСЛАУ

49 статья. Бюджет исәпкә алуы һәм бюджет үтәлеше турында хисап бирү

1. Бюджетны исәпкә алуның һәм бюджет хисаплышының бердәм методологиясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисабы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнен финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча ҹараларының хәрәкәте турында хисап;
- 5) анлатма язы.

2. Жирлекнен бюджет хисабы еллык була. Бюджет үтәлеше турындағы хисап квартал саен була.

Агымдагы елының беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тугыз аенда бюджетның үтәлеше турында хисап Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек Советының һәм Ревизион комиссиясенең Финанс-бюджет палатасына хисап тапшыру срокы тәмамланғаннан соң ун көннән дә сонға калмычча Жирлек советына һәм Ревизион комиссиясенә жибәрелә.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисап Жирлек Советы карапы белән расланырга тиеш.

50 статья. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап аны Советта караптанчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының (администраторларының) бюджет хисаплышының тышкы тикшерүне үз эченә ала һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләргә тиеш.

2. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшеру, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәгән килеш, Жирлек Советының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән тәртиптә Ревизион комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жирлекнең башкарма комитеты ана бәяләмәне әзерләү өчен агымдагы елның 1 апреленнән дә сонга калмыйча бюджетның үтәлеше турында хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган сротка башкарыла. Бюджет үтәлеше турында хисапка Бәяләмә тәп администраторларның (администраторларның) еллык бюджет хисабының еллык бюджет хисабы күрсәткечләренә нигезләнеп әзерләнә.

4. Бюджетның үтәлеше турында еллык хисапка Бәяләмә Жирлек советына һәм Жирлекнең башкарма комитетына Жирлек Ревизион комиссиясе тарафыннан тапшырыла.

51 статья. Жирлек советына бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау.

1. Ел саен 1 майдан да сонга калмыйча, Жирлек башкарма комитеты житәкчесе Жирлек советына хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра.

2. Бюджетның үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта ана карата бюджет һәм бюджет хисаплылыгы үтәлешенә һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләрен файдалануның башка нәтиҗәләренә анализ ясалган анаттма, жирлек бюджетының үтәлеше турында каар проекты, жирлек бюджетының үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм жирлекнең консолидацияләнгән бюджетының үтәлеше турында бюджет хисабы, Россия Федерациясенең бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Жирлек Советы утырышында жирлекнең башкарма комитеты житәкчесе яки аның ризалыгы буенча жирлекнең ревизия комиссиясе рәисенең бюджет үтәлеше турында доклады тыңлана.

4. Бюджетның үтәлеше турындагы хисапны тикшеру һәм карау йомгаклары буенча Жирлек Советы бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау һәм Комиссия тарафыннан тиешле каар кабул итү яисә бюджетның үтәлеше турындагы каарны кире кагу турында каар кабул итә.

5. Бюджетның үтәлеше турындагы каар Совет тарафыннан кире кагылган очракта, ул күрсәткечләрне дерес түгел яисә тулы чагылдыру фактларын юкка чыгару һәм бер айдан да артмаган сротка кабат тапшыру өчен кайта.

52 статья. Бюджет үтәлеше турында каар

Бюджет үтәлеше турындагы каар белән, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турында хисап расланы.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәлеше турындагы каарга аерым күшымталар белән күрсәткечләр расланы:

- район бюджеты керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- чыгымнар классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет дефицитын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет дефицитын финанслау чыганаклары;

Бюджетның үтәлеше турындагы каар белән бюджет законнары һәм Советның муниципаль хокукий актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр расланы.

VI бүлек МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

53 статья.Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы хокукий актларның, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга башка түләүләр буенча ачык норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне шартлатучы хокукий актларның нигезләмәләрен үтәүне тәэмин итү, шулай ук дәүләт (муниципаль) контрактлары, бюджеттән акча бирү турында килешүләр (килешүләр) шартларын үтәү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм аннан сонгы финанс контроленә булене.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Жирлек фондының Ревизион комиссиясенең контроль эшчәнлеге булып тора
3. Эчке муниципаль финанс контроле Жирлек башкарма комитетының органныры (вазыйфай затлары) булып торучы муниципаль финанс контроле органнырының контроль эшчәнлеге була
4. Халыкның Жирлек бюджетын үтэү процессында бюджет бозуларын кисетү һәм кисетү максатларында беренчел контроль гамәлгә ашырыла
5. Алдагы контроль аларны үтәүнен законлы булуын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында Жирлек бюджетын үтэү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.